

Список використаних джерел:

1. Гадамер Г. *Истина і метод. Основи філософської герменевтики* / перекл. з нім. О. Мокровольського. 2000. Т.1. Київ : Юніверс. 457 с.
2. Мимрик М. Герменевтичний контекст музичної комунікації в інструментально-виконавській підготовці студентів мистецьких спеціальностей. *Український педагогічний журнал*. 2024. № 3. С. 226-235
3. Мимрик. М. Герменевтика музичних творів у контексті інтерпретаційної діяльності викладача мистецьких дисциплін: акмеологічний вимір. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти*. 2022. Вип.28. С. 37-44. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series14.2022.28.06>
4. Москаленко В. *Лекції з музичної інтерпретації* Київ: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2013. 164 с.
5. Олексюк О., Ткач М., Лісун Д. Герменевтичний підхід у вищій мистецькій освіті: колективна монографія. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка. 2013.164 с.
6. Селезньов С., Кшивак Ю., Новосадов Я. Виконавсько-інструментальна майстерність майбутніх учителів музичного мистецтва: теоретичний аспект. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти*. Вип. 31. С.101-106
7. Філософський енциклопедичний словник. Київ: Абрис. 751 с.
8. Грінченко, Т. Д., Зузяк, Т. П. і Сідорова, І. С. (2024) «Трансформація мистецької освіти в умовах воєнного стану (на прикладі факультету мистецтв і художньо-освітніх технологій ВДПУ імені М.Коцюбинського)», *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 14. 31, с. 161–168. doi: 10.31392/UDU-nc.series14.2024.31.21.*
9. Heidegger M. *Sein und Zeit*. Frankfurt. 1977. 450 p.

УДК 78.071:37.091.33

<https://doi.org/10.31652/978-617-UAWCS-2025.49>**Л.М. Онофрійчук**

кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
м. Вінниця, Україна

onofrichykluda@gmail.com**О.Ю. Адамус**

здобувачка вищої освіти
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
м. Вінниця, Україна

oladamus21@gmail.com

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ РОЗВИТКУ МУЗИЧНОГО СЛУХУ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Анотація. У статті зазначено, що музичне виховання має величезний вплив на людину, підіймаючи її на високий духовний рівень. Музикальний слух, відчуття ритму, музична пам'ять – це природні задатки, які утворюють сприятливі передумови для виховання музичного смаку особистості. Використання сучасних мультимедійних засобів (інтерактивні дошки, комп'ютерні програми, аудіовізуальні додатки) значно розширює можливості для розвитку музикального слуху. Один із цікавих методів для розвитку слуху належить педагогу і музиканту Алену Бенбассата і ґрунтується на поєднанні фізичного відчуття, ритму та музичної інтуїції.

Ключові слова: музичний слух, музикальність, інноваційні методи, молодші школярі.

Abstract. *The article notes that musical education has a huge impact on a person, raising him or her to a high spiritual level. Musical ear, sense of rhythm, musical memory are natural inclinations that form favorable prerequisites for the education of musical taste of a person. The use of modern multimedia tools (interactive whiteboards, computer programs, audiovisual applications) greatly expands the possibilities for developing musical ear. One of the simplest methods for developing hearing belongs to Alain Benbassat and is based on a combination of physical sensation, rhythm and musical intuition.*

Keywords: *musical ear, musicality, innovative methods, younger students.*

Процеси освітнього розвитку неможливо відокремити від потреби духовного збагачення підростаючого покоління. Естетичне виховання, пізнання мистецтва та досвід взаємодії з матеріальною і духовною спадщиною є важливими складниками формування всебічно розвиненої та гармонійної особистості. Вони допомагають не лише здобувати знання, але й розвивати внутрішній світ, створюючи основу для подальшого самовираження та пізнання навколишнього світу.

У Законі України «Про освіту» значна увага приділяється розвитку естетичної культури та художніх здібностей дітей і молоді [6]. Однією з основних компетентностей Нової української школи (НУШ) є обізнаність та самовираження у сфері культури. Це здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, а також самостійно виражати ідеї, досвід і почуття через мистецтво. [7].

Видатний педагог ХХ століття В. Сухомлинський наголошував на важливості музики як потужного засобу естетичного виховання: «Музика – могутнє джерело думки. Без музичного виховання неможливий повноцінний розумовий розвиток дитини... Розвиваючи чутливість дитини до музики, ми ошляхетнюємо її думки та прагнення» [5, с. 72]. Це підтверджує, що музичне виховання є важливим інструментом формування інтелекту, культури почуттів та моралі, оскільки музика має глибокий вплив на розвиток особистості, роблячи її духовно вищою, чистішою і кращою [1].

Вчені-педагоги: Л. Масол, Н. Миропольська, Г. Падалка, О. Рудницька, О. Ростовський, А. Щербо неодноразово наголошували на необхідності музичного виховання для дітей та молоді. Шляхи розвитку музикальності досліджували такі видатні постаті, як М. Леонтович, В. Верховинець, К. Орф, К. Стеценко та інші. Серед сучасних дослідників, які звертають особливу увагу на розвиток музичної чутливості та слуху, можна виокремити Т. Дорошенко, О. Лобову, С. Науменко, Р. Савченко та О. Хижну. Їхні наукові праці значно сприяють поглибленому розумінню цих важливих аспектів музичного виховання.

Музикальний слух, відчуття ритму та музична пам'ять є природними задатками, які створюють сприятливі умови для формування музичного смаку особистості. Вони є основою для її здатності до цілісного сприйняття музики, а також для успішної підготовки до музичних занять. За результатами досліджень вчених, музикальний слух має безліч різновидів, серед яких: абсолютний, відносний, звукочастотний, метро-ритмічний, ладовий, інтонаційний, звуковисотний, мелодичний, поліфонічний, гармонічний та темброво-динамічний слух [3].

С. Науменко дійшла висновку, що музикальність включає в себе різноманітні властивості, починаючи з найпростіших слухових до вищих творчих виявів. На думку дослідниці, «природа музичних здібностей є вродженою психомоторно-емоційною властивістю» [2].

На думку О. Ростовського, музикальний слух і емоційна чутливість – це дві найважливіші компоненти, які є основною ознакою музикальності, бо без емоційного переживання твору неможливо досягнути його зміст [4].

Розвиток музикального слуху є важливою складовою загального розвитку школярів, оскільки він позитивно впливає не лише на розвиток музичних здібностей, а й на когнітивні процеси. У молодшому шкільному віці, коли мозок активно формується, музика виступає потужним стимулом для розвитку емоційного інтелекту, концентрації уваги та творчих здібностей. Сучасний світ, насичений технологіями та швидкими змінами, вимагає від

учителів нових підходів до навчання, що відповідають інтересам учнів. Саме тому інноваційні методи розвитку музикального слуху набувають особливого значення, адже вони здатні зробити процес навчання не лише захопливим, а й максимально продуктивним.

У молодшому шкільному віці діти мають високу здатність до сприйняття, що робить цей період найкращим для розвитку музичних навичок. Саме в цей час використання сучасних мультимедійних засобів, таких як інтерактивні дошки, комп'ютерні програми та аудіовізуальні додатки, стає надзвичайно ефективним інструментом, що значно розширює можливості розвитку музикального слуху. Зокрема, програми «Perfect Ear» та «Functional Ear Trainer» дають учням змогу тренувати сприйняття інтервалів, акордів і ритмічних малюнків у цікавій та доступній ігровій формі.

«Functional Ear Trainer» – додаток, що базується на методи педагога і музиканта Алена Бенбассата. Це один із найефективніших та доступних методів розвитку слуху, що поєднує фізичні відчуття, ритм та музичну інтуїцію. Автор розробив методику, яка допомагає учням покращити здатність слухати, розуміти та відтворювати музику, використовуючи природні можливості тіла та психіки. Цей підхід широко застосовується для навчання дітей різного віку, оскільки він органічно інтегрує гру та емоційне сприйняття музики [8].

А. Бенбассат вважає, що слух – це не лише фізіологічна здатність, а й психологічний процес, який можна тренувати. У першій частині додатку подано теоретичний матеріал, зокрема ноти, інтервали, лади та тональності, а також детальний опис самого методу і рекомендації щодо його застосування. У другій частині представлено практичний багаторівневий матеріал (базове тренування), який можна поступово ускладнювати.

Таким чином, поєднання сучасних методів розвитку музикального слуху з традиційними підходами сприяє розширенню можливостей для дітей і молоді самостійно вивчати музичний матеріал, здобувати теоретичні знання та практичні навички, долучатися до мистецтва і отримувати задоволення від процесу навчання.

Список використаних джерел

1. Кушка Я.С. (2010). Методика навчання співу : навч. посібн. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан. С. 26.
2. Науменко С. О. (2015). Особливості діагностики музичних здібностей дошкільників // Освіта та розвиток обдарованої особистості. № 1.
3. Онофрійчук Л. М. (2015). Розвиток естетичної культури школярів у процесі позакласної музичної діяльності. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми//Зб. наук. праць – випуск 41 /Редкол. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер». С. 115-120.
4. Ростовський О. Я. (2011). Теорія і методика музичної освіти: Навч.-метод. посіб. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан. 640 с.
5. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. Вибр. тв. в 5том. К.: Рад. шк. 1976. С. 72.
6. Закон України «Про освіту» № 3491-д від 04.04.2016 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
7. Міністерство освіти і науки України - нова українська школа. [mon.gov.ua](https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola) (ua). URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
8. Найкращі додатки для навчання гри на фортепіано для початківців URL: <https://www.misolla-music.com/uk/blog/dodatky-dlia-navchannia-hry-na-fortepiano>